Universitätsbibliothek Paderborn

De eruditione christifideliu[m]

Herolt, Johannes

Colonie, 27. X. 1496

Qu[omod]o or[ati]o d[omi]nica excellit o[mn]es alias or[ati]ones.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30784

Visual Library

Secūdo precellit orō in iocūditate ꝛ ho
norabilitate. Nihil em̄ delectabiliꝰ nec
honorabilius eſt hoī q̄ȝ loqui cū dō om
nipotenti. Vn̄ Augꝰ. ſup ps̄. 85. Orō
tua locutio eſt ad deum. quādo legꝭ de
us tibi loquitur: quando oras cū dō lo/
queris. Ergo in ſignū huius multa ſūt
officia que aliquibꝫ cederēt ad dedecus
de quibꝫ verecūdarent̄ ſicut arare ꝛ fode
re. Sȝ orare quantūcunqȝ nobili cedit
ad decus ꝛ honorem. hoc patet: qꝛ qui
deuote orat: cū rege celeſti loquitur. Er
go debemus cū reuerentia orare ꝓpt̄ di
gnitatem regis cū quo loquimur ī orōe
Tertio p̄cellit oratio in dignitate: qꝛ ſi
oratio eo modo fiat quo debet: ſ. deuo/
te ꝛ attente. tunc ſm̄ wilhel. lugdunē:
Oratio eſt enceniū deo valde gratum ꝛ
miniſterio angeloꝝ dignū: Vn̄ Tobie
12. dixit angelus ad tobiaȝ Qn̄ orabas
cū lachrymis: ꝛ ſepeliebas mortuos e/
go obtuli orōeȝ tuā dn̄o. Vn̄ bern̄. ſup
illud pſal. Intret in cōſpectu tuo oratio
mea. Sane virtus magna pure orōnis
hic notat̄ que quaſi pſona quedā ad de
um intrat: ꝛ mandatuȝ pagit. quo caro
puenire neq̇t. Vn̄ dō etiā Augꝰ. loquēs
de dignitate orationis dicit. Oratio eſt
anime ſancte p̄ſidium. angelo bono ſo/
lamen. diabolo ſupplicium. deo gratuȝ
obſequium. Et non immerito ſm̄ wil/
helmū lugdun̄. Iteȝ chriſtus qui in q̄n
tum homo eſt offert orōnem noſtrā deo
patri: qd̄ ſignatur in hoc ꝙ dyaconꝰ in
miſſa thuribulum tradit ſacerdoti. ꝛ ſa/
cerdos thurificat. Sic chriſtus oratio/
nes eccleſie deo prī pn̄tat. q̄ pn̄tatio mlt̄
tū facit eas valere. Quomodo aūt a dō
patre contemnet̄ illud enceniū: qd̄ a tā
to mediatore ei pn̄tat̄ Quarto oratio p̄
cellit ī approximatōe ad deū. quoniaȝ q̇
orat facie ad faciem an̄ deū ſe conſtituit.
Ps̄. Reſpice in me: ꝛ miſerē mei. Vn/
de Bern̄. in q̇daȝ ſmone. Licet oī ho/
ra ꝛ omni loco oculi dn̄i ſup nos ſpecu/
lentur: maxime tn̄ in oratione. licȝ enim
videamur ſemꝑ. ſed tūc etiā p̄ſentamus
nos ꝛ oſtendimus quaſi facie ad faciem
loquētes. Elemoſyna em̄ p manū pau
peris ad deum mittit̄. Ieiuniū p afflic/
tionē corpis deo oſtendit̄. ſed orō imme
diate deū preſentē alloq̇tur. Quinto p̄/
cellit. qꝛ eſt valde lucroſa ꝛ vtilis. Nō
poteſt oſtēdi ex hoc ꝙ nihil eſt ad quod
oratio valere nō poteſt. Vn̄. ij. Paral.
xx. Cū ignoramus q̇d agere debeamꝰ
hoc ſolū reſiduū habemꝰ: vt oculos no
ſtros ad te dirigamus. Hoc eſt officiuȝ
ex quo hō p̄t lucrari omni tp̄e. ꝛ in hye/
me: ꝛ in eſtate: in ſereno: ꝛ in pluuiali tē/
pore. de nocte ꝛ de die. feſtiuis diebꝫ et
ferialibꝫ. in īfirmitate ꝛ ſanitate. in iuuē
tute ꝛ ſenectute. ſtādo. eūdo. in domo ꝛ
extra domū. Et qn̄qȝ vna hora lucrat̄
hō plus orādo q̄ȝ valeat ciuitas vna. qꝛ
lucrat̄ homo modica orōne (cū deuota
eſt) regnū eternū. Qn̄qȝ aūt an̄q̄ȝ incho
etur eſt hō in ſtatu damnatoꝝ. ꝛ an̄q̄ȝ fi
niat̄ eſt in ſtatu ſalutis eterne.

¶ Quomodo oratio dn̄ica precellit
omnes alias orōes B

ORatio dn̄icalis oēs alias orōes
excellit in q̇ttuor. Primo in au/
ctoritate. qꝛ chriſtus verus deꝰ
eam fecit ꝛ ordinauit. Si aūt querit̄. q̄
re eam xp̄s fecit. Rn̄detur p̄mo vt p eā
deus honoret̄. cū em̄ ipe deus noſter ſit
pater ꝛ dn̄s merito eſt honorādus Vn̄
Malachie. i. Si ego dn̄s vbi ē honor
meus. Et ideo dt̄ Eccl'iaſ. xxxviij. Al/
tiſſimus dedit ſciētiam hominibus ho
norare eum in mirabilibꝫ ſuis. Vn̄ eti/
am ad hoc monemur. ij. Machab. xv
Honora deū. Scdō vt quid eſſet petē
dum doceret. Vn̄ Math. xx. Neſcitis
q̇d petatis. ne hoc dicat̄ nobis tunc ip/
ſe xp̄s formauit nobis oratōem dominī
cam: in qua includuntur nobis omnia
neceſſaria q̄ ſunt nobis petenda. Ter/
tio vt quis eſſet orandus oſtenderet. qꝛ
deus eſt pater omnium ad quem cura
omnium ptinet. Sapientie. vi. Equa

liter eſt ei cura de omnib⁹ ¶ Scđo pre/
celli͛t alias orationes in breuitate. Sȝ
queritur quare eā ita breuē fecit Reſpō
deo ꝙ ſpecialit͛ ꝓpter tria Primo vt faci
lius poſſit capi ⁊ intelligi ⁊ melius reti/
neri. ⁊ tardius obliuiſci. Secūdo vt fre/
quentius poſſit dici ⁊ iterari ⁊ ne dicen/
tib⁹ faſtidium generaret. Tertio: vt nul
lus ſe poſſet excuſare ab oratiōe. quia ꝗ
libet hō rationalis pōt eā diſcere ⁊ omi
die dicere. Contra hoc multi faciunt. ꝗ
quandoqȝ ꝑ vnum vel ꝑ duos vl̄ ꝑ pl̄es
dies ꝓpter occupationes exteriores obli
uiſcūtur dicere pater noſter. ſed que ꝑti/
nent ad corporis neceſſitatem nō obliui
ſcuntur. quia nūqȝ fuit talis occupatio
quin tempus illud ſibi aſſumūt vt cibū
corporalem non negligant. Et hoc ē ſi
gnū modice dilectionis dei ⁊ etiam ſalu
tis ꝓprie. ¶ Tertio excedit oratio domi
nicalis in exaudibilitate. Eſt em̄ domi/
nica oratio magis exaudibilis qȝ aliq̄
alia oratio. Ratio ē: quia petitionē quā
quis ordinauit ⁊ fecit non poteſt repelle/
re. Chriſtus autem hanc orationem or
dinauit. ⁊ fecit. ergo ⁊c̄. Vn̄ Chry. ſuꝑ
Math. Pater hanc orationem non li/
benter; exaudit: quam filius non dicta/
uit. Quarto in fecūditate. Naȝ omnia
neceſſaria corporis ⁊ anime tā in preſen
ti qȝ in futuro in iſta orōne concludūtur
Et ſciendum ꝙ hec oratio ē valde ſentē
tioſa: ideo debet attente ⁊ intelligibilit͛
dici. Dicit em̄ Raban⁹ ſuꝑ Math. ꝙ i
his petitionib⁹ omnia bona vite pn̄tis
⁊ future continent̄. Fecunditas aūt iſti⁹
orationis patet ex hoc. q2 omnia que ſtꝫ
aut ſunt fugiēda aut deſiderāda Deſide
rāda in quātuȝ bona. fugienda in q̄ntū
mala. Primo et principaliter inter om/
nia que deſiderāda ſūt honorem dei de
bemus deſiderare. ⁊ hoc tangitur in pri
ma petitione ibi. Sanctificet̄ nomē tu/
um. Secūdū eſt ꝙ ad regnū dei ꝑueni/
amus. ideo dicimus. Adueniat regnuȝ
tuum. ⁊ hoc eſt bonū glorie. Tertiū eſt
vt volūtatem dei faciamus. Et hoc ibi
Fiat voluntas tua. ⁊ hoc eſt bonuȝ gra
tie. Quartū eſt. ꝙ ad iſtam vitam necā/
ria habeamus. ⁊ hoc ibi Panem noſtꝝ
Illa autem que fugiēda ⁊ vitanda ſunt
aut ſunt mala p̄terita. ⁊ hoc ibi. Dimit/
te nob̄ debita noſtra. Aut futura. ⁊ hoc
ibi. Et ne nos inducas in temptatōem.
Aut preſentia. et hoc ibi. Sed libera
nos a malo.

¶ Quare dicimus pater.

Modo ad excitandū deuotōnem
in nobis: tūc ꝯſiderādum eſt. q̄
re ſic inchoat dn̄icam orōem di/
cēdo pater ⁊ nō dn̄s. vel deus vel crea/
tor. Reſpondetur ꝙ talia nō ſunt amo
ris. ȝ pater eſt nomē amoris Sȝ ex quo
diligit nos paterne. ⁊ vult a nobis etiā
filialiter diligi. Ideo dr̄ pater. Vn̄ ð. i.
Joh. iij. Videte qualem charitateȝ de
dit nobis pater: vt filij dei nominemur
et ſimus. ꝙ ſi filij ⁊ heredes: heredes q̄/
dem dei: coheredes auteȝ chriſti. Nꝫ ſi
hanc noſtram dignitatē fideliter penſa/
remus: merito deberemus omniū vicio
rū cōtemnere vilitatem. Quā dignita/
tem Aug⁹. cōſiderans ait. Ad maiora
natus ſum qȝ vt ſim mancipium corpo
ris mei Cōtemnamus ergo ſerui eē pec
catorum. quia ad hoc inſtituti ſum⁹ vt
nominemur; filij dei. Ad excitādum er/
go charitatem ⁊ deuotōeȝ dei in nobis
dicimus. Pater noſter vt memorari de
beamus ꝙ ſimus eius filij: ſi orōem no
ſtram ſalubriter deo offerre volumus.
Sed noſter dixit vt oſtēdat ꝙ oratio de
bet eſſe cōmunis. Vnde Cipanus de
oratione dn̄ica ſic dicit. Nō dicimus pa
ter meus. ȝ pater noſter. q2 pacis ⁊ veri
tatis magiſter noluit ſingulatim preces
fieri ne quis cum p̄cetur tm̄ ꝓ ſe precet̄.
Scđo vt nos doceat; humiliari vt nul⁹
lus ſe de nobilitate generꝫ iactet ⁊ ſic ali
os ſpernat. Vn̄ Aug⁹. Monent̄ diui/
tes ⁊ nobiles nō ſuꝑbire minorib⁹ vl̄ cō
tra minores. Nō em̄ poſſunt dicere ve/